

Elfizetési feltételek:
 Egész évre 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyedévre 1 ft. 50 kr.
 Hirdetési díjak: 50 kr.
 A lap szerkesztésére a szerkesztő minden közzétételre a szerkesztőhöz küldendő.

NOGRÁDI LAPOK

Hirdetések díja:
 5-ör. Mondjanak le a honatyák napi és szállásdíjaikról, melyekre nekik mint az ország nem csak értelmileg de vagyoniilag is legtehetősebb polgárainak szükségük egyáltalában nincs; miért — az igazat megvallva, — a nagyobb rész, pártkülömbőség nélkül, még csak annyira sem táradozik, hogy az ülésbe elmenne; s mely díjak nélkül végre a parlamenti függetlenség ép oly jól fenállhat, mint hasonló esetben például Angliában a parlamentarismus mintaházájában.

politikai, társadalmi és közgazdászati hetilap.

Elfizetési felhívás

A NOGRÁDI LAPOK 1874-ik évi folyamára.

Elfizetési árak:

Egész évre 6 ft.
 fél évre 3 ft.
 negyedévre 1 ft. 50 kr.
 B.-Gyarmaton havonként 50 kr.
 Gyűjtőknek minden egyszerre megrendelt öt példány után egy tiszteletpéldány jár.
 Az előfizetési pénzek a szerkesztőhöz, vagy Kék László nyomdatulajdonoshoz, legcélszerűbben postai utalványval, a nyomdatulajdonosok iránti tájékoztatás s pontos szétküldés tekintetéből mielőbb küldendők. Az első évről is szolgálhatunk teljes számu példányokkal.

Országos bajaink lehető orvoslására.

Amint a szimbólum látszik, most csakugyan nagy fába vágtuk a fejszét. Nehogy azonban ily nagy kérdés mozgatójánál a szerénytelenség vádjá érhesse, sietek kijelenteni, miszerint az ország kizárólagos felvilágosítója és szabadalmazott tulajdonosa nem én vagyok, én csak megfigyeltem amit más érdemtelen hazafiak az általános érzett pénzügyi krízis elhárítása és országos financiánkhoz jövőben leendő rendezése körül felhozottak, és egyben mérve, meglátolva ezeket egymás irányában, pozitív következtetésekre alapított fogalmakat szereztem magamnak arról: mi volna tehát azon gyógyszernek sommjája, melyet a betegnek beadni kell, hogy az lehető előbb felgyógyuljon? Megvallom, hogy a gyógyszerkezeléshez némit a magam kis házi gyógytárából is juttatték, de teljesen nyugodt a lelkiismeretem az iránt, hogy ha ezen ingredientia használni nem fogna (amiben szabadon kételkednem) bizonynyal ártani sem fog.

A dolog egyszerűsítése végett, miután én a hosszúság elméleti fejtegetéseket nem szeretem, de a fenforogó tárgynál ezt szükségesnek sem tartom, egyedül annak jelzésére szoritkozom hogy nekünk, ha csak a világ előtt tovább fennállhatásunk iránti minden biztosítókainkat elveszteni, itthon pedig mint állam, önhibánk és tehetlenségünk miatt az oly dicsőn elfoglalt térről szégyennel visszavonulni nem akarunk, rögtön és nagy szabású orvoslatokhoz kell nyulnunk, — melyek nézetem szerint a következők volnának:

1-ör. Az 1868-iki XL. t. cz. által 800,000 főben megállapított közös hadseregnek a két törvényhozás útján legalább 200 ezer fővel leszállítása, s az ezredeknek kiegészítési

kerületükbe való elhelyezése által, territorialis divisiók alkotása és a honvédségnek a kerületi ezred által leendő begyakorlása, melynek béke idején kiegészítő részét képezné.

Ez által szakértők kifejezett nézete szerint a közös költségvetésben és hadügyi tárczában együtt 10 milliónyi megtakarítást lehetne elérni.

2-ör. Tekintve hogy a deficit előidézésében igen nagy szerepet viszik a vasuti kamatbiztosítások: ezen a legegyszerűbb móddal akként kellene segíteni, hogy a kamatbiztosított vonalakon a viteldíjak a deficit tartamára felemeltessenek oly fokig, hogy a vasutak a törvény- és szerződésileg megállapított minimális jövedelmeket maguk behozzák. — Nem fogna ez nagyon tetszeni az utasok és szállítóknak, de ily tekintetek által az államnak nem szabad magát visszariasztatnia akkor, midőn létérdekei forognak kérdésben.

3-ör. Abba hagyása az ugynevezett adóreform munkálati terveinek, melyek azonkívül, hogy rögtön újabb milliók előlegezését tennék szükségessé, egyszersmind végzetlen bonyodalmakba ejtenék az összes telekadózási viszonyokat, s mivel ily processus megindulásánál minden ember adóját ismét csak le szállíttatni és nem felemeltetni fogná akarni, s erre a bekövetkezett gazdasági mostoha viszonyok folytán alapos okai is lehetnének, előre látható, hogy a földtulajdonosoknak ily solidaris fellépése, ha csak a becsük megállapításánál erőszak nem akarna gyakoroltatni, végstadiumban azt fogná eredményezni, hogy az adóreformból várt adóemelkedés esalódáson épült. — Nem vagyoke részben egy véleményen Visontával, ki az „adóreform“-ot pénzügyi helyzetünk javításának egyik panaceájául tekinti, — ellenben tökéletesen osztom Weninger practikus nézetében, ki pénzügyi bajainkra vonatkozó cikkei egyikében e tárgyról következőleg nyilatkozik: „Igen sokat hallani e kitélt: „adóreform“. — E szó kiejtésével minden bajaink megszüntetését vélik kifejezni. Nem képzelhetné nagyobb pénzügyi bajt, mint ha készületlen viszonyainkhoz még azon zavar is jőne, amelyet a jelen rendszernek általános változtatása maga után vonna. Az „adóreform“ eszméjében mindenki maga részére kisebb adót keres a mostaninál; pedig oly „adórendszer“ nem létezik, mely szerint az állampénztár nagyobb jövedelemre tehetne szert, míg a polgárok adója apad. Adórendszerünkhez, — bármily hiányos legyen is az, — az évek hosszú

során át a mindennemű értékek alkalmazkodtak. Főleg a telekadóról áll ez. Igénytelen nézetem szerint, a telekadónak emelése alig lehetséges, esakis igazságtalan jövedelembecslések correcturája jöhet szóba“. Ehez én azt adom hogy: az oly roppant gépezeti catastralis műveletek által a birtokos osztály szegényebbé tétlenék ugyan, amennyiben a költségek viseléséhez kellene járulnia, az állam azonban nem nyerne semmit, mert a mostani telekadó már is elég magas lévén, annak emelése statusgazdászati szempontokból sem volna indokolható. Ami pedig azt illeti, hogy Visontai és egyéb cikkezők szerint száz meg százezernyi holdak élvezik még honunkban az adómentességet, melyekből az állam pénztárába milliókat lehetne bevenni, — ez, hogy egyébrek ne mondjam, esodálatos illusio. Mert hiszen Magyarhon területén alig van már határ mely tagosítva és telekkönyvezve ne volna, azt pedig tudjuk, hogy minden egyes befejezett tagosítás után az összes művelési ágak ügyvezetőileg meghatározatnak, és az adó nyilvántartási közegek által a tiszta jövedelem kitüntetése mellett mint adótárgyak az utolsó négyesög ölig kimutatattak. — Arról tehát szó sem lehet hogy nálunk valami terra incognita féle roppant térek hevernének az államra nézve gyümölcsözetlenül. Ha pedig feltesszük és elfogadjuk, — hogy csakugyan vannak művelés alá vett parlagok vagy erdőterületek sat. melyek ninesenek kellőleg megadóztatva, ennek orvoslásához nem kell semmi nagy apparatus, hanem meg kell bizni a kerületi szolgabírákat, hogy kerületeikben minden ilyen lehető térekről tudomást szerezve, azokat az illető hivatalnak bejelentésük, melynek feladata leendő aztán a további e részben megtenni.

Az ugynevezett „adóreform“ abba hagyása által évenként legalább 1 millió forintnál fogva 5-6 év alatt, tehát ép azon időszakban midőn legújabb államkölesőneink visszafizetendőek, meggazdálkodtatni. —

4-er. Tetemes luxusadó kivetése a haszontalan vagy egyedül mulatság és idővesztésre szolgáló tárgyakra. Ilyen különösen a kártya, melyből (ha arányul vesszük azt, hogy a postai levélborítékok fél krnyi árából, a mint kiszámítva lőn 200,000 ft. fog évenként befolyjni) biztosan egy pár millió forint bevétel volna elérhető. A mostani csekély bélyegdíj a kártyára következő adó mérvével nines semmi arányban. —

5-ör. Mondjanak le a honatyák napi és szállásdíjaikról, melyekre nekik mint az ország nem csak értelmileg de vagyoniilag is legtehetősebb polgárainak szükségük egyáltalában nincs; miért — az igazat megvallva, — a nagyobb rész, pártkülömbőség nélkül, még csak annyira sem táradozik, hogy az ülésbe elmenne; s mely díjak nélkül végre a parlamenti függetlenség ép oly jól fenállhat, mint hasonló esetben például Angliában a parlamentarismus mintaházájában.

6-ör. A nem nélkülözhetlenül szükséges építkezések, javítások, szöpitések, codificálások, mely utóbbiak minket a világ előtt, tekintve hogy végleg szervezett bíránk már vannak, de sem polgári, sem fenytő törvényünk még nines, — csak nevetés tárgyára tesznek, hagyassanak abba, s fogadjuk el, de nem mint egy bizonyos szobatudós osztálytanácsos úr mondta, és kívánta 10 évi latolgatás után, hanem haladéktalanul a mivel nemzetenek azon polgári és büntető törvényeit, melyeket saját viszonyainkhoz képest legalkalmasabbaknak találunk. Ez által is számos, haszontalanul kidobott ezer forint lesz megtakarítható. —

7-er. Az államjavak és államkezelés mellett hasznot nem hajtó bányák s egyéb javadalmak adassanak bérbe. —

8-ör. A fegyenczek, — a mostani rendszer szerint rájuk fordított pazar költségek és a nép tövedt fiait még nagyobb tövedésbe ejtő czél szerűtlen platonico — idealistikus bánásmódnak humánus de nem affectált dédelgető módon megváltoztatásával, foglalkoztassanak úgy, hogy a status ne legyen a gonosztvók önkénytelen asylluma és ápodlája. Ez is milliónyi kiadást fog évenként nélkülözhetővé tenni. —

A mondottakat egybe véve alig csalódom, állítván, hogy a jelzett gyógyszerek bevétele után a beteg szemlátomást adólni és rövid idő alatt végképen is kiépülni fogna, azt azonban határozottan illusionnak nevezem, hogy a megyei adminisztrátióknál akár a személyzet akár a fizetések leszállítása által valaminek vagy épen tetemes összességnek meggazdálkodására kilátás lehetne. A megyei tisztviselők száma mely a 870: XLII. t. cz. rostáján ment már keresztül, csak annyi hogy kevesebb nem lehet, de igen is némely hivatalágakban a személyzet szaporítása teljesen indokoltnak mutatkozik; a fizetés pedig — tisztelet becsület, de — satyra is a mai korban, és viszonyok közt, A megye első tiszt,

viselőjének az alispánnak ugyanis — átlag országazerte fizetése annyi, hogy egy-egy zapra 5 frtja esik, amennyit tehát bármely ügyvéd is kikéres; a többi tisztikar 4 — 1 ft. 50 kr. közt variál, vagyis amennyit egy jó- ravaló napazamos is kiérdemel nap- pontként. Akik tehát mégis azt han- goztatják, hogy a megyéknél vagy egyáltalában a közigazgatásnál nyi- lik majd mező és alkalom a máshol elköltött milliókat meggazdálkodni, csak annyit értenek a megyei admi- nistratiohoz és regiméhez, mint a hajdú a harangöntéshez. — Itt csak úgy lehetne meggazdálkodást eszkö- zölni, ha — a törvényhatóságok ma- gok szednék be a saját költségveté- sük által megkívánt összegeket, — vagyis ha visszaállítanék az ugy- nevezett domesztika. Ez által mintegy 5 millióval kevesbednék az állam kiadása, de mitűn indirecte a pol- gárookra már ez is adóemeléssel ille- tőleg újabb adó volna, a szempont nem hagyható figyelmen kívül akkor, mi- dőn a többi adónemek emeléséről van a szó. —

A mi a törvénykezést és különö- sen a járásbírókat illeti, — az is ünámitás, hogy itt fölösleges erő- volnának alkalmazva s habár igaz, hogy az ügyszámok szaporítása nagy- ban gyakoroltatik, de nem kell fe- ledni egyrészt, hogy ez a rendszer kifolyása s így a bírák kénytelenek a sokszorozási műtétet folytatni; más- részt, hogy ez anyagi tekintetben épen nem káros az államra. sőt el- lenkezőleg, annyira hasznos (habár az ilyen hasznot bizony csakis a kényszerűség szempontja mentheti némi le) hogy: minden egyes já- rásbíró és aljárásbíró a mostani ügy- számbőség mellett bélyegekből leg- alább három négy annyi jövedelmet csinál az államnak, mint a mennyi- be az ő összes fizetése lehető járul- mányaival együtt kerül. Aki ezt nem hiszi, győződjék meg a bíróságoktól, és ha a kormány akarja próbát ten-

ni, nem volna szüksége egyöbre, mint felhívni a bírói kart, kész-e ál- lamilag biztosított évi fizetéséről le- mondani, és beérni a mostani rend- szer mellett általa elvégzendő ügyek bélyegeiből befolyandó bizonyos ha- nyaddal, például egynegyedes rész- szel? s én hiszem, hogy erre min- den bíró szívesen rá állhatna, mert körülbelül meglehetően kétszerezve ed- digi jövedelme.

Innen látható, mily roppant nye- reményről mondott le az állam, mi- dőn a fényítő ügyi eljárást bélyeg- mentesnek decretálta. — E tekintet- ben is lehetne módosítást tenni, ha a túlzott humanismus miatti álszemé- rem nem tartóztatná vissza az árral úszni szerető sok hazafit véleménye szabad kimondásában. —

Igen helyes közlemény jelent meg a P. Napló egyik közelebbi számá- ban a bíróságok rendelkezésére bi- zott tanudijak fölösleges és káros következményeiről, mit a magas kormánynak szintén bátorkodom fi- gyelmébe ajánlani. —

Még kell azt is jegyezmem, hogy a törvényhatóságok „kikerítése” ille- tőleg összevonásából reményelt nagy megtakarítás is nagyon csekély pu- rumot fog eredményezni, mert hiszen az összevonás által sem a terület mennyisége, sem a lakosság száma meg nem apad, s akik az ötvenes évekre hivatkozván azt mondják, hogy ekkor csak ennyi meg ennyi volt a bírák száma, s mégis meg- meggyőzték a munkát, azok csupán csak egy kis számításhibát követnek el, t. i. kihagyják a 850 óta mosta- nig lefolyt 20 év által előidézett differentiaikat, melyek Magyarország- ban a rendkívüli viszonyok tekin- tetbe vételével legalább is egy szá- zad keretébe beillő haladást tüntet- nek elő! Aztán nem különöse- hogy némely 40 — 50 mérföldnyi területű megye széttraboltatik, megsemmi- sítetik s mint hadi serezt Elzász Lotringen módjára bekebleztetik,

csak azért, hogy egy törvényhozó- k olók vagy egy főispán fizetését az ország meggazdálkodja! Valóban ez igen szomorú sőt igen felhábe- ító krajezáros gazdálkodás, melyről egyébiránt még azt is kilehetne mu- tatni, hogy egyetlen krajezárnai hasznót sem fog hozni az országnak, hanem fog igen is szólni sok új bo- nyodalmat, ozzel járó költséget, és elégtelenséget az illető vidékeken ha csak pánszlavok nem lesznek ve- lo megelégedve, hogy több telje- sen tót megyék összevonása és köz- pontosítása által egy valóságos kis szláv birodalom teremtetik számuk- ra! Elmondhatjuk aztán, de késő, hogy: „si mens non laeva fuisset!”

Végre még egy szót a „magyar bankról”. Ennek expediensét abban találom, ha egy sok józan eszmét tartalmazó röpirat javalata szerint: a 40 — 50 milliónyi rész adóhátrálé- kok hitelesen constatáltatván, az adó- sok birtokára bekebleztetnének, s az így bekeblezett milliók erejéig a kor- mány forgalmi jegyeket bocsátana ki melyek 10 év alatt amortisáltat- nának amennyiben t. i. az adóval tartozók is 10 évre szabott 20 rész- letbe volnának kötelezve azon hátrálékokat, 6-os kamattal lefizetni. Így meg volna alapítva az annyira ohajtott specialis magyar bank min- den áldozat nélkül, egyszersmind pedig lehetővé válnék azon régi, mindinkább veszendőbe menő nagy összegeknek az adósok megrontása vagy épen tönkretétele nélkül való behajtása. Gondolkodjunk kissé, aztán tegyen az ország, mert az ellenség csakugyan a kapunkat döngeti már. Csalamjai.

Egy kis felvilágosítás.

Kötelességemnek tartom a „Nógrádi Lapok” m. é. 51. számában közölt és a legtöbb megyei közgyűlés egyik határozatára vonatkozó s a Magyar Állam december 13. sz. tudósítását helyreigazító nyilatkozat- tot jeleu soraimmal felvilágosítani

Furcsának tekinthetik, hogy csekélyed- gom a tárgyhoz hozzá akarván szólni, eb- bel kívánságomat nem elébb, hanem csak a határozat állítólagos kimondása után nyilvánítottam volna. Ennek okát a körül- ményekben kell keresni. Ez így történt. Amint Blaskovich F. cz. kanonok, varbói plébános a bizottmányi tagtársunk előter- jeszté a maga nézeteit, illetve indítványát, hogy t. i. Arad város s Zemplénvármegyé- nek az állam és egyház közti viszony ren- dezése tárgyában a megyéhez intézett meg- kereső levele, pusztán tudomásul vétessék — erre tudvalevőleg egy kis szűnet állott be; s én és velem együtt mások is várva vártuk, hogy a világi bizottmányi tagok ré- széről fog föllépni valaki, a ki a papi ve- zérésnek azon talpraesett indítványa elle- nében, az állandó bizottmányi javaslatát támogatni s pártolni fogja; s szűneten kíváncsi voltam hallani, az ellenvetésekre megfelelői kötelességünk lett volna. Azonban nem ta- lálkozott senki, a ki Blaskovich F. cz. jeles beszédje hatását gyengíteni s illetve az ál- landó megyei bizottmány véleményes javas- lata pártolására föllállott volna. E közben a főispán úr felvetette a kérdést, s a pro et contra keletkező zajban sietve kimondá a határozatot. Őszintén megvallom, nekem eszem ágában sem volt, hogy a közti sz- tetlet és szeretetben álló főis- pán úr ily fontos ügyben oly rögtönözve kimondja a közgyűlés határozatát; hiszen sokkal csekélyebb fontosságú dolgokban, mint p. o. e közgyűlés alkalmával is tör- tént, midőn Kékkő város s vidéke orvosi és gyógyszerési állomással ellátásáról volt a szó, hatan vagy heten hozzá szólottunk a dologhoz s a kérdést jó formán ki is meri- tettük, s a főispán úr még akkor is szíves volt megkérdezni a közgyűlést, hogy akar e még valaki ez ügyben szólni; ez pedig mondom aránylag sokkal csekélyebb fon- tosságú kérdés, mint az egyház és állam közti viszony rendezésének kérdése, mely valóban országos kérdés; a mely- nek szerencsés vagy szerencsétlen elintéző- sétől függ nemcsak a kath. egyház, hanem az ország jövője is. Kár volt tehát annyira sietnie a főispán úrnak a határozat kimondásával, még mielőtt az ügy érdemét kellően megvitattuk volna.

Távol van ugyan tőlem azon gondolat, hogy csekélységgem szerény felszólalása kö- vetkeztében valóban sikerült volna, a bizott- mány állítólagos óriási többségét más irányba terelni; de azért a u d i a t u r e t a l t e r r a p a r e. Szószabadság ikertestvére a lel- kiismereti szabadságnak. Szilárd meggyőző- désem, hogy Deák Ferencz június 28-ki

Bűcsű az ő óvtól.

No te ugyan szépen viselkedél!
Mondhatom hogy, gyönyörű gazdaság!
Ki látta azt, hogy elmúljék a tél,
S jeget, havat ne kapjon a világ.
Ki látta, hogy rozsdát teremjen a
Csirájában megposhadott buza?

No te ugyan szépen beszámolál!
Hát hűnapon keresztől vizizón,
A másik hatban oly hőség s aszaly,
Hogy a mi nőt is, megsült a gyökön.
Krumplit, habot, borsót vagy tengerit
Raritásként láttunk amott, imitt.

No te ugyan becsengettél nekünk!
Sem volt elég: rozsd termés, marhadóg,
Behoztad a krachot is ellénk,
Melynek vas marka a bővő ütött,
Bizony bedült ott a „ház”-nak falu,
S koldus, ki tegnap milliót vala.

No te ugyan szép emléket hagyál
Magad után . . . Párod a csak egy
van a
Lefolyt napok multjából: a halál, —
S mely ezt szolgálta hűn a cholera!
Bűcsűm hoztad oh év: légy üdvözölt —
Hogy rémuralmad a mával betölt!

VISSZAEMLEKEZÉSEK AZ OTTHONIAKRA.

Boldog nógrádvármegyeiek!

A rozsdát kihaverték, a kolerából ki-
gázoltak, megyei kölcsönrel betörték az
éhség száját, Király ő felségét szépen fel-
köszöntötték s jubileumán, a krachba bele

szoktak, a mit a Mikulás hozott, a rendje-
leket egész phlegmával zsebre tették. —
(denique valami jót mégis hozott a kolera:
hiába irtam ellene cikket) — és most szin-
te látom, milyen kedélyesen filkőznek „La-
ezi”- felügyelete alatt a kaszinóban és még
az a félelem sem borzongatja őket, hogy
mikor sőtében lefelé ballagnak a lépeső-
kőn a Deutseli szögleten ott lesi őket Szláv,
hogy valamelyiket elfoghassa financernek.

No de most már hála istennek, a pes-
tieknek sem kell ettől félni. A válság vé-
get ért. Szegény Szlávyn megesezt a köz-
mondás: „A ki másnak vermet ás, maga
esik bele”.

De hát beszéljünk a nógrádiakról.

. . . . Az ország dolga szépen megírva
lejön nekik mindennap, a kaszinóbelieknek
az öreg „Naplóban”, a körbelieknek a „Hon-
ban”. Azt aztán szépen keresztül is betűzi
egy-egy urambátyám. Disznóság hogy a ga-
bona ára kezd leszállni. De még az sem
tréfa ám, hogy Deák Ferencz beteg. Ah!
egy kis náthája van annyi az egész, —
és most kapnak rajta azok a léhűtő újság-
írók, hogy rémitgessék vele a publicumot a
saját pénzéért. Akasszák fel, ahol csak egy
van. —

Pénzügyminister nincs! Majd akad.
Csak ki kell azt nevezni mint a telekköny-
vi iktatót. A kinek hivatalt ad az isten,
észt is ad annak hozzá . . . ami pedig a
pénzt illeti, az a legkönnyebb: fel kell áll-
ítani még vagy tizenöt bankóprést: nyom-
ni kell szakadatlanul, éjjel nappal a ki
árgyélusa van — s egy év múlva annyi

pénzünk lesz, hogy még mi kölcsönözhetünk
a burkusnak — hogy üssön bele abba is a
„krach”!

Egy szóval nincs semmi baj. Nógrád
pihen a közügyért.

A hír csak néha hoz föléle hirt: „Él
Sisa, áll Gyarmat még”!

Sisa meguagyította a vármegye hírét,
a hír pedig meguagyította Sisé.

Csodadolgokat regélnék föléle. Még
„több rosszat” is rákennek szegényre mint
amennyi igaz. Például ráfógták, hogy incog-
nító cikkeit ír az Ipolyba. No én nem
teszem fel föléle.

Hanem az mégis jó gondolat a kor-
mánytól, hogy előfizetési felhívást bocsát
ki a bőrére: Ötven arany! Aztán még pa-
naszkodunk, hogy nincs pénz, mikor ennyit
tesztünk egy „blatt”-ra.

Ad voem előfizetési felhívás! Szegény
publikum szinte képzelem mennyire izzad
most a vadabbnál vadabb elmeszüléniyek
közötti valogatásban Két torintért évnegy-
denként meg lehet venni az egész világ
tudományát, a honhaza üdvével együtt. A
lángész ilyenkor terem. Lueza naptól —
Silvester estéjeig.

Ez a légkritikusabb idő. Isten óvja
nagy csapástól mi magyar hazánkat.

A mult hetekben én is azt az attentatu-
mot követtem el a nemzeti vagyonsodás
ellen, hogy a kiadómnak megengedtem
megrendelési felhívásokat küldeni békesé-
ges jámbor állampolgárok nyakára, akik
nekem soha sem vétettek semmit — és
akik most arra lesznek kárhoztatandók,

hogy két-két történet nem csak végig
olvassanak, hanem még tetejébe meg is ve-
gyenek.

Tudtam ugyan, hogy a könyvet az ör-
dög sem veszi (és magunk közt legyen
móhdva, nem is érdemes). Csakhogy én
sulfangos ember vagyok ám. Majd fogok
én balekot, ha török szakad is.

Összehajtogattam négy darab előfizetési
felhívást.

Az egyiket elküldtem Loukaynak, és
azt irtam a belső lapra tintával „vallá-
sos elbeszélések a katholikusk
nép számára”.

. . . No már ez csak bizonyos praenu-
meraus!

(A másikat Zsedényiuek küldtem sub
titulo: „protestans elbeszélések”
Ez is numero zicher)

A harmadik felhívás egy b-gyarmati
szélsőbali vezérhez szolt, ffy ur-
hoz; No ennek olyan vastagon irtam oda
hogy: „baloldali elbeszélések”
mintha egyenesen az ő hazafiti keblének
gyönyörködtetésére volnának komponálva.

. . . Lehetetlen hogy ez is előne fizessen.

A negyedik iv pedig adressáltott a hí-
res Sramko fiskálishoz: ott már azt a esol-
fogást kelle használnom; „elbeszélések
mikből meglehet tanulni az ol-
csó borkészítést”.

De már erre a tudományra csak szük-
ségsé lesz Sramko fiskálisnak is! Ha meg
tanulja ez lesz a — negyedik diplomája!

programbeszédjét egy öntudatos, s keresztényileg gondolkodó katolikus ember sem irhatja alá. Hasonlóképpen meg vagyok győződve, hogy sem a placetura, sem az amerikai burkos rendszer, sem a kilátásba helyezett polgári párosodás sem egyéb e fajta liberális vívmányok az ország jólétét emelni, biztosítani nem fogják; sőt méltán attól lehet tartani, hogy az egyház ezébe vett leigazására készített foggyverek, valamint a vallás erkölcsi fejelem kötelekének szót-szaggatására irányuló azon törekvések, előbb utóbb megássák már is adósságokba vert szegény édes hazánk sírját; s épazért ama programbeszéd nemcsak a keresztény hit elveivel a kath. egyház szabadságával, hanem édes magyar hazánk valódi érdekeivel is ellentétben áll. Ezt tehát pártolni soha sem fogom.

Munkay János s. k.
esperes, plébános, bizottmányi tag.

Politikai szemle.

Nagy fontosságú eseményként kell jelezni a ministerium által az ország új területi felosztásától a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslatot, melyet kivonatilag közlünk, s legközelebb viszszatérünk annak minket közelebről érdeklő részére.

A törvényjavaslat 114. §-ból, illetőleg öt fejezetből áll, melyek közül az első több törvényhatóság egyesítése s újalakítása tárgyában intézkedik. Megszünteti a Jász-kun kerületet, mint önálló törvényhatóságot, s belőle Heves és Külső-Szolnokkal egyetemben Kunmegyét (székhely Kerecsény) és Heves-Jármegyét (székhely Eger) alkotja, egy részét Pestmegyéhez (sz. Budapest) esatolván, az eddigi Pest-Pilis-Solt-nak déli részéből Soltmegyét (sz. Kecskemét) alkotva Kétféle osztatik Pécs-Bodrog is: Bácsmegyére (sz. Zombor és Bodrogmegyére (sz. Szabadka), Komárom és Esztergom egyesítetik Komárom-Esztergommegye (sz. Komárom), Mosony és Győr pedig Mosony-Győrmegye (sz. M. Óvár). Bars nagy része Honttal Hont-Barsmegye (sz. Ipolyvágy), a másik rész Nyitra északi részével és Zólyommal Zólyommegye (sz. Besztercebánya), Liptó, Túróc és Árva (sz. Rózsahely) Liptó-Túróc-Arva megye, Szepes és a XVI. szepesi város Szepesmegye (sz. Lőcs), Abauj-Torna (sz. Kassa), Abauj-Tornamegye, Ung és Bereg (sz. Ungvár) Ung-Bereg megye név alatt. Ugoeca mint külön törvényhatóság megszűnik, s északkeleti része Marmarosmegyébe, a déli pedig Szathmármegyébe kebleztetik. Megszüntetik a hajdúkerület is,

Hajdú-Szoboszló város kivételével Szabolcs-megye (székhely Nyíregyháza) esatoltatván. Krasznai és Közép-Szolnok Krasznai-megye név alatt (székhely Zilah) egyesül. Csánád nyugati része Csöngráddal Csöngrád-Csánádmegyéhez (sz. Szeged) név alatt egyesítetik, a keleti pedig Aradmegyéhez esatoltatik. A nagy-kikindai kerület Torontál északi részével Torontálmegyét (sz. N. Kikinda), a déli rész külön Horómmegyét (sz. N. Beeskerek) alkotandja. Temes- és Krassó megye egy részéből Keve megye (sz. Versecz), Krassó másik részéből pedig Szörényvel együtt Krassó megye (sz. Lugos) alkotatik. Hunyad és Zaránd egyesül Hunyad megye (sz. Déva), Belső-Szolnok és Doboka Kővárvidékkel Szolnok-Dobokamegye (sz. Deés), Beszterce és Naszód Torda egy részével Tordamegye (sz. Szászrégen), Kolozs, Torda másik részével és Aranyosszékkal Kolozsmegye (sz. Kolozsvár), Küküllő nagy része s A. Fehér Küküllőmegye (sz. N. Enyed), a másik rész a Maros-Csik- és Udvarhelyszék Marmarosmegye (sz. Sz. Udvarhely), F. Fehér megsztntével annak és Fogarasnak egy része Szászváros, Szászsebes, Szerdahely, Nagy-Szeben, N. Sinz, Medgyes, Segesvár és Uj-egyházszékek Szabonmegye (sz. N. Szeben), F. Fehér és Fogaras másik része Kóhalom, Brassó és Háromszékkal Brassó megye (sz. Brassó) név alatt egyesítetik.

Ebből áll az új területbesztás vázlatos képe. A 2-ik fejezet az 1870. XLII. t. cz. 52-ik §-át oda módosttja, hogy a megyei főispán egyidejűleg a megye területén fekvő városok főispánja is lehet. Továbbá mint önálló törvényhatóságokat megsztnteti, a „másodrendű városok“ neve alatt az illető megyékbe keblezi Esztergom, Komárom, Kőszeg, Kis-Márton, Ruszt, Bazin, Bodor, Nagy-Szombat, Sz. György, Szakoleza, Trenesén, Selinoecz, Béla, Beszterce, Breznó, Libet és Kőrmezványa, Ó-Zolyom, Bakabánya, Ujbánya, Korpona, Lőcs, Késmárk, Göll-uczbánya, Eperjes, Bártfa, Kis-Szeben, Nagybánya, Felsőbánya, Zilah, Pancsova, Fehértéplom, Karansebes, Szamosújvár, Szék, Szászrégen, Kolozs, Gyulafehérvár, Erzsébetváros, Abrudbánya, Vajda-Hunyad, Hát-szeg, Vizakna, Kézdi-Vásárhely, Seps-Sz. György, Bereczk, Illyefalva, Fogaras, Oláh-falu és Sz. Udvarhely városokat. A 3-ik fejezet a törvényhatóságok közti határiga. zítások-ról, a 4-ik az egyesített vagy újalakított törvényhatóságok közös vagyonának kezelése- és elszámolása-ról, s végül az 5-ik az átmentti intézkedések-ről szól.

A lefolyt ünnepek alatt kormánytanácskozományok folytak a fővárosban. Az oszt-rák miniszterelnök: Auersperg herczeg, Gorst

és de Pretis, osztrák miniszterek, valamint Kuhn báró közép hadügyér néhány napot Budapesten töltött. December 28-án a felség elnöklete alatt közös értekezlet tartatott, — tárgyat katonai ügyek képezték. A pénzügyminisztermet dec. 20-án adta át Kerkápolyi a személyzet tisztelgése mellett az elnökminiszternek, ki egyszersmind pénzügyminiszter lön. A főrendi ház dec. 29-én tartott ülésében az 1874. évi államköltésévetési törvény tárgyalatott és szavaztatott meg. Cziráky János gr. vette bönzékes alá a budget teteleit és több tétel iránt kért felvilágosítást. A budgettörvény dec. 30-án mindkét házban kihirdtetett. — A horvát országgyűlés elnöke Zsiokovics belügyi osztályfőnöké nevezetelvéen ki a horvát kormányba utóda Krestics lön.

Külföldi hírek. Vilmos német császár egészségi állapota aggasztó. A orosz képviselőház elnapolta ülését január 12. ig. A német szövetséggyűlés képviselőinek nagy fontosságú választása január 10-ére van kitűzve. Franciaországban a költségvetési viták igen élénkek voltak Say Leo ex-miniszter keményen megtámadta Magne pénzügyért, miután szerinte az ország a legjobb esetben is 40 millió frank deficitnek üz elébe a jövő évben.

A római pápa dec. 22-én tizenkét bibornokot nevezett ki köztük Simor János primásunkat, kinek egy pápai testőr már el is hozta a hibornoki kalapot. Spanyolországban igen válságos a helyzet. A karlisták ujabban három tartományt foglaltak el a köztársaságiaktól, míg ellenben ezek jelentékeny győzelmeket aratnak a kommunisták fölött — A viszszatért Sah ellen Perziában forrongások vannak, miután félnek, hogy a Sah is mint az uralkodóhoz több tagja elhagyja az iszlamot s a susdainok felekezetehez esatlakozik, kik nem hisznek a prófétaban s minden vallásos szertartást mellőznek.

Községi élet.

Balassa Gyarmat városi képviselő testület f. évi december hó 30-án tartott közgyűlésének 125 számú végzése folytán a városi közönség, illetőleg az érdeklött felek tudomására juttatja, miszerint B. Gyarmat város területén 1874 év folyamán alatt táncmulatságok s zenecsütelyek csak azon feltétel mellett lesznek engedélyezendők, illetve megtarthatók, ha

a.) földmives osztály vagy cselédség által tartandó táncmulatság után 5 frt. b.) ipartűzők, vagy segédek által, továbbá nyilvános helyeken — kocsmák s kávéház he-

lyiségekben rendezett lakozás vagy táncmulatság tartása után 10 frt. c.) egyesek által tartandó zenecsütely után 2 frt. d.) táncszal összekötött zenecsütely után 10 frt. e.) nem közjótékonycsütelő reünio s táncszalcsütelyek után 10 frt. f.) megyeház termeiben tartandó táncszalcsütelyek után 20 frt. g.) egyesületek, vagy társulatok által közjótékonycsütelőkre rendezett táncszalcsütelyek, és művészi előadással összekötött reünio tartása után a tiszta jövedelem 10. százaléka.

az illető rendezőség, vagy mulatságtartatást kérvényező fél által a helybeni vagyontalan árva, munka s keresetképtelen szegények élelmezése s fentartási alapjára feuebb jelzett díjak, esetleg osztalék a csütelbavett mulatság megtartását megelőzőleg, s illetőleg utólagosan esetenként a városi pénztárba fizetendők.

Hírek.

A jelen számmal megkezdjük lapunk második évfolyamát, s nem lévén okunk kételkedni abban, hogy mult évi rendes előfizetőink a jövőre is azok maradnak, a jelen számot azon volt előfizetőinknek is megküldjük, kik még az ez évi előfizetési pénzeket meg nem küldték, nehogy a későbbi megrendelések folytán ez idő is másodsor legyünk kéuytelenek az első számot nyomtatni, de egyúttal felkérjük őket, hogy elmaradásuk esetén vagy a lapot visszaküldeni, vagy a megrendelés megújításáról a kiadót értesíteni sziveskedjenek.

Hymen. Dessewffy Elek úr a mult napokban jegyezte el Szilassy Miklós megyei főcsendbiztos bájos és szellemős leányát Ilonát.

Sisa elfogatott Baksán Hevesmegyében ottani lakosok által s átadotva a rendőri közegeknek, Egerbe vitetett. — Ugy látszik az ottaniak nem félnek annyira a boszúállástól mint nálunk, hol ezer alkalma volt a lakoságnak öt a rendőrök kezébe keríteni.

Sylvester estéjén vidám lakomára gyűlt egybe városunk értelmiségi pártkülönbség nélkül a nógrádmegyei Deákkör termeibe, s a kellemesen eltöltött est tapasztalatai meggyőződhetek mindenkit arról, hogy a politikai nézetkülönbség nem indokolhatja a társadalmi különválást.

A január 23-iki ifjúsági bála a meghívók a közlebbi napokban küldettek s küldetnek szét. A bizottmány mindent elkövet, hogy e tekintetben minden tévedéslehetőség elkerüljön, s ha ennek dacára sem kaptak meghívót, kik erre igényt tartanak,

Negyednapra azután kapok három levelet. Az első Lonkay kézírása. Felszólít hogy adjak azokból a könyvekből vagy ötven, a karácsonyi szent ünnepek alkalmából a nép között ingyen kiosztandó példányt. Egyébiránt dícsértessék a Jézus Krisztus!

... No szépen vagyunk!

A másik levél ff ur írása. Két darab Kossuth bankó vagyon mellékelve a hazafias, következőleg hangzó sorokhoz:

Urramöcsém! Miután én ön szerint a 48-iki pártállást foglalom el, itt küldök besztélyeire 2 frtot. negyvennyolezadiki értékben. Humillimus servus!

Ezer ördög! Ez ezudarul vissza tréfált. Jól van no. Ha már semmi nagy hatalom nem fogadja el a Kossuth pénzt — hát elfogadom én. Még keresztapja lehet érte a szegény jó Turini Jézuska valamelyik gyerekemnek Egyébre ugy sem való már!

Dühösen hontottam fel a harmadik levelet, melynek boritékján Szamko bácsi nem hagyta magát, hanem válaszolt keményen:

Mit? Maga megtanít nekem novelékkal bort kiszíteni. Hm! Nekem aztat nem fezik érdekekben kiszíteni csak fogyasztanyi. Csinalni pedig bort legolesoban tuya a — Teller. Ő nagy hydropata.

Huj! Juj! Mikor in nála borozok akkor in nála vizgyógymodot hasznalom. Eztet a rebust találjon ki ha okoz ember es olyan könyveket írja nekünk, a miket unink meg-

nem vesszük . . . mert van nagy krach Megdöglöt pinz!

Mikszáth Kálmán.

Rotschild báró zártszéke.

— Némethül. —

— Hallatlan szemtelenség! Ön benső szemtelmi viszonyt mer leányommal kezdeni? Azt hiszi ön, hogy én e gyönyörű gyermek fejedelmi hozományával együtt oda vetem oly ember karjaiba, mint ön? — Pusztuljon, mert különben kénytelen leszek ön kapusom által dobálni ki.

E szavakat dühtől piros ajkakkal Dubois párisi nagykereskedő mondá az előtte álló Miel Viktor festésznek, ki lányát a szépművészetekben oktató.

Viktor — esinos, tehetséges, de szegény fiatal ember, — kisurrant a házból és azon törte fejét, ugyan hol láthatná máshol tanítványát Adelát. A nagy operában, az egy mód vala csak, de hol teremthetné elő a szegény festész a naponkinti belépti jegyek árát?

Végre azon gondolatra jött, hogy egy szép képet fest, s az opera igazgatójának tisztelete jeléül felajánlja. Ugy tón, s e kép szabad bemenetet szerzett számára a földszintre.

Igy látták egymást naponkint szerelmeseink; a férfi lent a földszint balján, a nő fent az első emeleti jobboldali páholy-sorban. E helyek épen alkalmasak valának arra, hogy szívük fájdalmát egymással tá-

viratilag közölhessék. —

Egyidejűleg jól is ment minden, egyszer azonban észre veszi Viktor, hogy öltözékén a felbomlás esalhatlan jelei észlelhetők; már pedig az operában oly kabáttal, melynek könyökén az ingujjak kikandikálnak — nem lehet járni. Egy szabója van az igaz, hanem ennek már is többel adósa, sem hogy ujab hitelezésekre igényt tarthatna, — mit tegyen most?

És ily szörnyű gondolatoktól nyomasztva, virrasztá át az éjet, — az opera látogatásával fel kell hagynia. — A virradó reggel sem hozott tanácsot számára.

Egyszer azonban tiszteletteljes kopogtatást hall padláskamrája ajtaján. Elcsodálkozva e váratlan látogatáson, nyitja ki az ajtót s a ki belép, — iszonyatos dolog — szabója.

— Ön bizonyosan nem fog nehezteni, Miel úr, hogy ily korán zavarom, — mondá a kis ember édeskés hangon, — azonban már rég feltevém magamban, hogy ön meglátogatom.

— Igen, — igen, — hebegé a festész, — én önnek jókora összeggel tartozom. —

— Édes Istenem, hagyjuk e esekélyeségeket, — ellenkezőleg kéni jövök ön, ne szűnjék meg ezutánra so az én vásárlóm lenni. — Önnek kilátása fényes, az ön képességei, az ön fiatal törekvő lelke, — de ne szőljön többé a pénzről. Ha megegedi azonnal küldök önnek egy öltözéket.

E szavak után távozik a szabó, magára hagyva a bámuló festészt.

Az ujon kinyitott ajtó szárnyai közt a házigazda állott.

Régen készültök ön meglátogatni! —

— Tudom, — sietett Viktor bosszusan szavába vágni, — figyelmeztetni jött a hátralévő lakbér iránt.

— Hagyjon békét azzal a haszontalan-sággal. Ellenkezőleg, azt akarom önnek tudtára adni, hogy az első emeleten készen áll az ön befogadására egy elegans lakosztály. Oly fényű, mint ön, — kinek oly fényes jövője van, nem fogadhatja barátjait és pártfogóit padlásszobájában. Azt hiszi ön, hogy én nem rajongok az ily műtehetségért? — Egy szó mint száz, ön költözzön fog.

A leghihetlenebb azonban ezek után következett. Dubois urtól jött levél művésztükhöz. Panaszkodva és sajnálkozva emlité ő fel a „félreértést“, mely „két barátot“ elválasztta, mert eszében sem volt soha, hogy oly „genialis művész-szel“, mint Viktor, kinek jövője bizonyos, — a jó egyetértést megszakítsa; reményli, hogy házat „beccses“ látogatásával, — mint eszelött, — ugy ezután megfogja tisztelni, miután mesterét istenitő tanítványa, Adéle annyira vágyódik.

— Az egész világ megbódult, — kiáltá Viktor. Azonban az öröm elnömitá szavait, s midőn az új ruhákat megkapta, és magát az első emeleten kényelmesen elhelyezé, azonnal a kereskedőhöz sietett, ki őt tárt karokkal fogadá.

— Ugyanazon este, a márra üsznölt szerencse által elbizottá tve, a páholyból

szívokedjenek ez iránt a bizottmányt B. Gyarmaton megköreseni.

Táborasky és Parsch zenemű kereskedésében legújabbban megjelent következő műveket ajánlják a zenekedvelők figyelmébe: Nepszerű indulók Tisza Aladártól, ára 80 kr. Federleicht. Polka-Francaise. Fahrbaeh-tól ára 50 kr. — A svéd fülemülék műsorából. Nászinduló, Sotersonn H. tól ára 60 kr. — Herbatblätter. Walzer, Fahrbaeh-tól ára 80 kr. Soldatensitte ifj. Fahrbaeh-tól ára 50 kr. Grand Mazúrka Moravetz E. tól ára 50 kr. — Ständchen zongorára átírta Schmith S. ára 60 kr.

A megyei ügyrendtartási szabályok, melyek m. é. november hó 25-én közgyűlési megerősítést nyertek, nyomtatásban is megjelentek s az állandó választmány és egyes hivatalok jog- és munkakörét titzesen körvonalozva, az eljárásra nézve kötelező mértékű szolgálóknak, a többi között a levéltárnoki hivatalról szólva a levéltárnok kötelességévé teszik, a megállapított minták szerint egy beadványi könyvet s ehhez tartozó tárgymutatást vezetni továbbá köteles a legrégebb időktől 1849. ig. 1850—1871. év végéig és 1872. évtől folytatódó levéltárba tett iratokról betűsorozatos tartalomjegyzéket, a mondott idők szerint elkülönített könyvekbe vezetve az ügydarabok és tartályok számainak kitüntetésével hogy a levéltári iratok azonnal felelhetőek legyenek, — mely intézkedés remélni engedni, hogy sok becses és érdekes okmányt tartalmazó levéltárunk valahára hozzáférhető s használható állapotba jut.

Losoncson az ott működött Solymosi szántársulat javára aláírást nyitottak. Az eredmény 82 frt 50 kr. volt.

Időjárásunk kevés reménnyel kecsegteti magyánk legtöbb vidékén a gazdákat. A száraz fagyok már eddig is sokat ártottak a vetéseknek.

A N.-Kütföldön elosott marha mint az orvosi földvizsgálatból kitént, nem volt a marhavész áldozata. Újabb eset sem fordult elő.

Tanfelfelügyelői kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter Liber Józsefet barséi honvármegyei II. od. tanfelfelügyelővé nevezte ki.

Hibabizgatás. Lapunk múlt számának második cikkében a hatodik bekez-

Adéle oldaláról mosolygott a szegény most üres zártszékre ott a földszinten, mely helyet pedig ő annak idején oly drágán egy kép árán vásárolt meg a sarokzártszékre, melyet fűresen találva azelőtt minden este elfoglalt.

Nem sok idő múlva eljött az esküvő napja. Viktor s Adéle a jegyző előtt álltak s a menet már már a templom felé tartott.

— Csak azon csodálkozom, — szól Dubois papa vejéhez, — hogy Rotschild nem jó.

A szép ifjú pár most örök hűséget eskültek egymásnak az oltár előtt, s örömben látszák úszni.

Midőn a kocsiukra ültek, az após ismét visszatért előbbi témájára.

— Mégis rossz néven veszem Rotschild-tól, hogy nem jött el az ön esküvőjére.

— Meghívta? — kérde a festész.

— Természetesen, hogy hagyhattam volna meghívás nélkül ön barátját és pártfogóját.

— Az én barátom, pártfogóm —? Hogyan jrti ezt? Én Rotschild bárót még csak nem is ismerem.

— Hogyan? — Hát nem adta önnek mindennap át zártszékét az operában, s mit pedig csak barátjai számára szokott fentartani?

— Rotschild széke volt az? No ezt nem tudtam. Én csak azért ültem mindig azon székre, mert ez volt az egyetlen üres sarokülés.

Dubois papa elképedt; azonban csakhamar összeszedte magát és jó képet vágott a rossz tréfához.

Miel Viktornak, Páris egyik elsőrangú művészének salonjában egy önkészítette festmény függ, mely Rotschild báró zártszékét ábrázolja.

— Gy. F. —

désben e helyett: „melynek változott bizalma.” olvasandó „melynek nem változott bizalma.”

A gazdasági kalamitásokon miként lehetne segíteni?

Hazában vannak gazdaságok, a hol a mostani kor kívánalmai szerint, mint ezélehoz vezető gazdaság kezeltetik, — és kellő jövedelmet is hoznak. — Ellenben a legnagyobb terület — birtokosának gazdálkodása hasonlít a bérbeletteléke szédettségéhez, ott már a napszámos is dűsgazdagságra kívánt emelkedni. — A gazdálkodásnál hasonló vagy követetetik, minden földműves birtokot kíván szerezni. —

Mindaddig még az időjárások kedvezőbbek voltak, derűre, borúra felszántottak mindent, buza után háromszor is buzát vetettek, néhol még a dűlő utakat, de mi több még a határhalmokat is felszántották, gondolván, azok so heverjenek ezél nélkül. — Most az időjárások nyomasztóbbakká válván, sok gazda arra ébred fel, alig van a megező kenyere!

Minden tul feszített eljárásnak, meg vannak azokat megboszuló ellenhatásai.

Utolsó év tizedben következő csapások sújtották hazai gazdálkodásunkat:

1-ör Ez év tized alatt különösen az alföld szenvedett legtöbb kárt, az apály által, mely némely években, egész alföld termését semmisítette meg.

2-ör. A legtermékenyebb vidékeken a víz árja, több száz ezer holdakra mező területet tett haszonvetelenné.

3-ör. E tiz évben a rozsda 3 évből fellelése, nagy részbe semmisítette meg terményeinket.

4-er. Az utolsó évben az egek milliói, hazánk egyes megyéiben, minden mezei terményt felemészettek úgy annyira, hogy a termelőnek, több helyen kenyér és vetőmagban hiánya van, pénzen vett magját félt elvetni, mert az is a pusztító állatoknak esett volna áldozatul.

5-ször. Ezen elemi csapásokhoz járul még egy más hazánkba majdnem állandóvá vált kalamitás, a munkás kéz hiánya, és ebből kifolyó napszám drágasága, mint kivállón földműves országba, az ország erejét kellene képviselnie, mai helyzetében, határozottan, az ország gyengeségének forrásává vált.

Ezen elősorolt öt pontban foglaltak, voltak hazánkra direct csapások.

Most elől fogom sorolni, az indirect csapásokat, mi hazánkat sújtja.

1-ő sorban áll az állat tenyésztés hiánya, mely a föld területéhez arányosítva, időnként esökkenti gabona termelésnél az emelkedést.

2-ik pont a gazdálkodás ferde felfogásában rejlik, nagy rész birtokokon minden számítás nélküli folytonos gabona termelés után, a föld termékenysége, évről évre kevesebb termést ad.

3-ik pont, takarmány termelés mellőzéseivel legnagyobb rész birtokokon, a jóság tartás, csak mint mellékes ág tekintetik, holott ha kellő arányban takarmány termeltnék; kettős ezél lenne vele elérhető.

— Emelődnek egy részben a birtok értéke, hasznos állattenyésztéssel, más részben gabonaterményeink biztosabb terméseket adnának: lenne trágya elegendő, mivel a so-

vány föld termékenységét elősegíteni lehetne, holott ezek mellőzősével, terményeink időnként alább szállanak.

4-ik pont. A nagy mennyiségű föld terület mellett, részben a nagy birtokok azért nem jövedelmeznek kellőleg, mert egy rész területet, a nagy birtokosok, munkás kéz hiányában, részbe kénytelenek kiadni, és ezen kiadás káros a kiadó, káros a munka tévőre: Kiadóra káros azért, mert a válalkozó rosszul miveli a sokasága végett felváltat mennyiséget. — Káros a munka tévőre azért, mert tulajdon birtokot sem bírja úgy mivelni, mint kívántatnék, és így sem a felváltat földet, sem a magáét nem bírja úgy mivelni, mint kellene, ily földmívelés mellett egész termésre soha nem számolhatunk, rendkívüli kedvező időben feltérmésere, rossz időjárás mellett, néha megtörténik, mind az idén is, némelyik feles termés után, semmi termés sem lett. A ki a feles mivélést figyelemmel kísérte, tapasztalhatta, még a 3-ik utó vetésnél is silány volt termése, a rossz munka végett ily mivéléssel a föld termése időnként esökkenni fog.

Ezen ügy indirect pontokban elől sorolt akadályok azok, melyeken segíteni kell és lehet.

Első sorban áll az állattenyésztés hiánya, a mely gazdaságnál a föld területéhez az állattenyésztés nem áll arányban, ott a gazdálkodási rendszer nem vezethet biztos ezélhoz, vagy is nem adhatja azon eredményt, amit a föld termésétől várni lehetne. — Amennyi erőt a gabona termeléssel kibuzunk a földből ugyan annyit, sőt többet vissza kell adnunk a föld javításának, enélkül biztos termésre ne számoljon senki, de jogosan várni sem lehet, azon kizsárolt földből, hogy biztos termést adjon.

Azon birtokok, melyek jósággal jól felszerelve vannak, nem is kell tartani attól, hogy termékenységében vissza essék, sőt emelkedni fog időnként termése; ellenben jóság tartás hiányában a föld termékenyítő ereje fogyni fog, a végtelékig.

Azon birtokok, melyek jóság tartással jól felszerelve vannak, csapások évben is adnak olyan jövedelmet, melyek a gazdát nem hozzák oly zavarba, hogy magán ne segíthessen.

Mi különbséget tartunk a gabona termelés és jóság tenyésztés között? o két felállított kérdésre igen igen könnyű felelni, a gabona termelés igen egy oldalú: — gabonát termelhet minden földművelő. Ámbátor a gabona termelésnél is vannak oly irány-eszmék, melyeket okszerűben is lehet, és kell hogy kövessünk: — ellenben az állattenyésztés, ez valódi szaktudományon alapszik, ez több tanulmányozást, számítás, több figyelmet és mi legfőbb, legtöbb fáradságot, utánnézést vesz igénybe, mindamellett meg lehetünk győződve az állattenyésztés biztosítani fog bennünket, minden kalamitásokkal szemben. — És mintau minden józauabb gondolkodásnak beismerik az állattenyésztés fontosságát, elmondhatjuk felette. —

Állattenyésztés jöjjön el a te országod, — ez azon út, melyen minden földműves magas fokán álló ország előre haladt, és ez azon út, melyen haladnunk kell, ha élni akarunk.

Második pont. A gazdálkodás ferde felfogásában rejlik, minden számítás nélküli folytonos gabona termelés, hová vezet bennünket, nemde a vég enyészethet. — Mielőtt egy gazda a gazdálkodás meg-

kezdéséhez fog, igen nagyon meg kell fontolati, oly irány eszmét kövesse, mely ezélhoz vezet. — Nem az a jó gazda, aki sokat vet, és keveset arat, csak is arról mondhatjuk el, hogy jó gazda, aki kevés területen is sokat arat, okuljunk emelkedettebb nemzetek példáin, ott van Belgium legkevesebb a föld területe, mégis emelkedettek termékenységei.

Végül be fogom mutatni Belgium ez utóbbi 20 évben mily arányban emelte termékenységét. — Nem azt az utat kell követni, amely az enyészethez vezet, hanem azon utat a mely boldogit.

Harmadik pont. A takarmány termelés mellőzése, és kellő állattenyésztés hiánya, ez a legnagyobb hűn a gazdálkodásnál, minek különben a főmelyűjének, biztos oszlopának, termékenyítő lelkének kellene lennie, annélkül okszerű gazdaság fen nem állhat, vagy ha fenn áll is, az csak gazdasági kontárkodásnak nevezhető, szóval visszamaradása, egy okszerű gazdálkodás vezetésének. —

Hazánk climaticus viszonyai arra utalnak beuntunket, hogy sok jóságot tartunk, és sok takarmányt termelünk, a legutóbbi 10 mostoha év bő tanúságot tesz arról: csak azon birtokok állhatnak meg helyükön biztosan, mely birtokokon az állattenyésztés és takarmány termelés biztosítva volt, ahol e két tényező hiányzott, ott a gazdaság hanyatlásnak, és végenyészethet is indult.

Foly. köv.

Gabnaárak.

B. Gyarmat városában 1873 évi december 29-én tartott heti-vásár alkalmával. 1 pozs. mérő Tiszta buza 5 ft. 50 kr., 6 ft. — kr. Rozs 4 ft. 50 kr., 5 ft. — kr. Árpa 3 ft. 80 kr., 4 ft. — kr. Zab 1 ft 80 kr., 2 ft. — kr. Kukorica 4 ft. 80 kr. 5 ft. — kr.

Szerkesztői üzenetek.

—y—r. Bécs. Magán levélben válaszolunk.

Timon J. A birói eljárás következtében notán felmerülő sérelmek orvoslása, a felsőbb bíróság hatásköréhez tartozik. Ilyen esetben a közönség itélni nem lévén illetékes, nem közölhetjük.

D. Gy. Megkaptuk, mi sors vár reá, még nem mondhatjuk meg.

„Az ujoncz” kirkokkal legközelebb. A tartalékokosakat is elvárjuk.

V. G. Pest. Az ígéret szép szó. Viszont üdvözöljük?

Felelős szerkesztő:

Harmos Gábor.

Egy 4 lóerejű Köck-féle cséplőgép s egy Kuhu-féle 9 soros vetőgép teljes felkezeléssel s egy angol s egy magyar szerkezetű gyűjtőgép eladó, mindegyike tökéletes jó karban, bővebb felvilágosítást ad Vitalis István, Szelestyénben.